

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา

กองทุนหมู่บ้านนุชีตุ่น

ตำบลพลกรัง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

นาย ศรัณย์ วงศ์สารสิน

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ปีการศึกษา 2544

ศรัณย์ วงศ์สารสิน : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านนุซิดุ่น

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์หนึ่งหทัย ขอผลกลาง , อาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ
สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

การวิจัยเรื่องการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านนุซิดุ่น ตำบลพลกรัง อำเภอเมือง
จังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษากระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน
และชุมชนเมือง เพื่อศึกษาถึงปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาในการดำเนินโครงการ และเพื่อเสนอ
แนะแนวทางการพัฒนาโครงการเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานต่อไปในอนาคต โดยใช้
เครื่องมือ ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถามแบบมาตราจัดอันดับ
การจัดเวทีชาวบ้าน และประเมินผลโดยใช้แนวคิดและรูปแบบการประเมินชีพ (CIPP Model)
ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นโครงการที่ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและ
ชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดการระบบและการบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง และ
สามารถเสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้าน
หรือชุมชนเมือง

การดำเนินการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในระยะแรกมีปัญหาใน
การดำเนินการในด้านการบริหารจัดการกองทุน ซึ่งทางคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านนุซิดุ่นได้หา
วิธีต่าง ๆ มาใช้ในการแก้ปัญหา โดยการประชุมคณะกรรมการกองทุนฯ และสมาชิกกองทุนเพื่อลง
มติหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา อีกทั้งยังได้รับคำแนะนำจากพัฒนาการผู้ประสานงานตำบล
พลกรังด้วย

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนักศึกษา

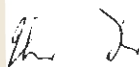
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการ และการประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

(อาจารย์ หนึ่งหทัย ขอมผลกลาง)

กรรมการสอบ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พยอม ก้อนในเมือง)

(อาจารย์ อติชาติ วงศ์กอบलग)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขา
การจัดการและการประเมินโครงการ

(รองศาสตราจารย์ ทรงพร ทาเจริญศักดิ์)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่ _____ เดือน 7 ปี 2562 พ.ศ. _____

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี, ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บุคคล และกลุ่มบุคคลต่างๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลืออย่างดียิ่ง ทั้งในด้านวิชาการและด้านการดำเนินการวิจัย อาทิเช่น

- อาจารย์หนึ่งหทัย ขอผลกลาง อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
- อาจารย์คร.พัฒนา กิตติอาษา อาจารย์สุริยา สมุทคุปดี
อาจารย์คร.วิศิษฐ์พร วัฒนาวาทิน และคณาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยี
การจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้คำ
แนะนำปรึกษาทางด้านวิชาการ
- คุณณรงค์ รณเกษตร พัฒนาการผู้ประสานงานตำบลพลกรัง ที่ให้คำปรึกษาด้านการ
ปฏิบัติการในพื้นที่และการสร้างความคุ้นเคยกับหมู่บ้าน
- นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประธานกองทุนหมู่บ้านบูจีคูน ที่ให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวก และขอกราบขอบพระคุณพี่น้องในหมู่บ้านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ต่างๆ

ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต

ศรัณย์ วงศ์สารสิน

สารบัญ

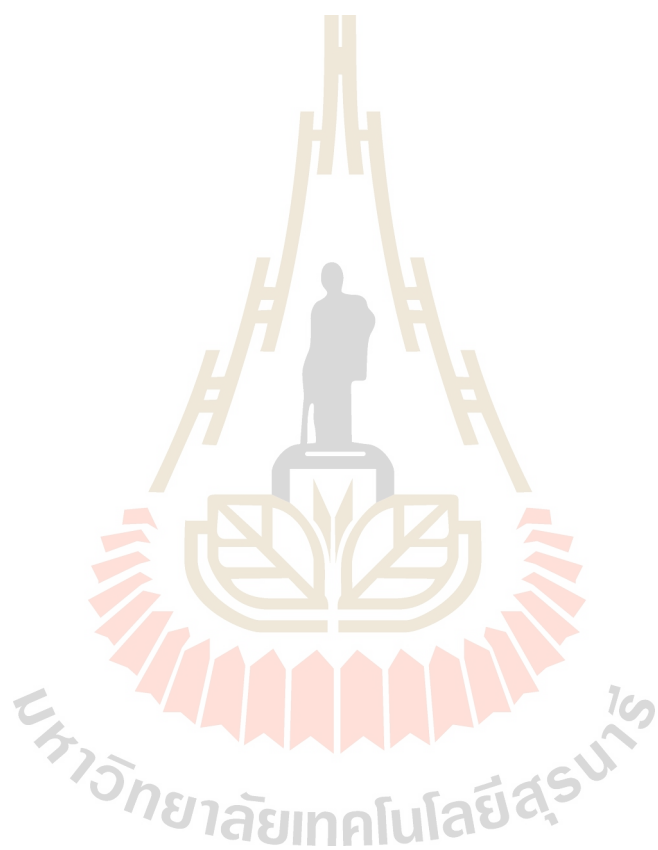
	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
หน้าอำนวยการ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. หลักการและเหตุผล	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	1
3. กรอบความคิดทฤษฎี	2
4. วิธีดำเนินการ	3
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมินโครงการ	3
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	5
1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ	5
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544	7
3. แบบติดตามสังเกตการณ์เลือก คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	8
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	9
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	16
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	17
7. หลักการประเมินโครงการแบบชีพชีโมเดล	18
8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	19
9. เอกสารหลักวิชาอื่นๆ	20

หน้า

บทที่ 3	วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ	21
1.	วิธีการประเมินโครงการ	21
2.	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	23
3.	ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมิน	23
4.	เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน	24
5.	การเก็บรวบรวมข้อมูล	25
6.	การวิเคราะห์ข้อมูล	26
บทที่ 4	ผลการติดตามการประเมินโครงการ	28
1.	ผลการประเมินบริบทชุมชน	28
2.	ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม	35
3.	ผลการประเมินเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้รู้	38
4.	สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	39
บทที่ 5	สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	40
1.	วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	40
2.	วิธีการดำเนินโครงการ	40
3.	ผลการดำเนินการ	40
4.	อภิปรายผล	41
5.	ข้อเสนอแนะ	41
เอกสารอ้างอิง		43
ภาคผนวก ก		
บร 1 – บร 12		44

สารบัญตาราง

	หน้า
แผนภูมิที่ 1	2
แผนภูมิที่ 2	22
ตารางที่ 1	33
ตารางที่ 2	34
ตารางที่ 3	35
ตารางที่ 4	35

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติของรัฐบาล ซึ่งมีพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตรเป็นนายกรัฐมนตรี ถือเป็นนโยบายเร่งด่วน ในการต่อสู้กับปัญหาความยากจนของ ประชากรส่วนใหญ่ที่กำลังเผชิญอยู่ เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้าน และชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหาและ เสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยรัฐจัด ตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกองทุนละ 1 ล้านบาท เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและ ชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน และชุมชนเมืองกันเอง

กองทุนหมู่บ้านบูจีคูน หมู่ที่ 5 ตำบลพลกรัง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา จันทะเบียนคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2544 มีสมาชิก กองทุนทั้งหมด 49 คน ได้รับโอนเงินเข้าบัญชีธนาคารออมสิน วันที่ 24 ธันวาคม 2544 เลขที่บัญชี 06 - 4310 - 20 - 098571 - 2 โดยทางคณะกรรมการกองทุนฯ ได้ปล่อยเงินให้สมาชิกกู้แล้ว จำนวน 958,000 บาท มีผู้กู้ 44 ราย ยอดเงินคงเหลือจำนวน 42,335.62 บาท ซึ่งในขณะนี้โครงการ กองทุนหมู่บ้าน บูจีคูนได้ดำเนินการมาระยะเวลาหนึ่งแล้ว เพื่อเป็นการวิเคราะห์ ตรวจสอบผลการ ดำเนินงานของโครงการ และผลกระทบของโครงการในด้านต่างๆ ทั้งด้านบวกและด้านลบ จึงได้มี การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อแสดงให้เห็นความสำเร็จของโครงการว่า เป็นไปตามวัตถุประสงค์เพียงใด และเพื่อให้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจยกเลิกหรือให้การสนับสนุน โครงการต่อไป

2. วัตถุประสงค์การประเมินโครงการ

- 2.1 เพื่อศึกษากระบวนการดำเนินงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 2.2 เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาในการดำเนินการ โครงการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง
- 2.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็น แนวทางในการดำเนินงาน การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่อไปในอนาคต

3. กรอบความคิดทฤษฎี

สารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านนุชีดุ่น หมู่ที่ 5 ตำบลพลกรัง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา โดยสารนิพนธ์ฉบับนี้ได้ใช้แนวคิดและรูปแบบการประเมินชีพของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model) ซึ่งมีแนวคิดพื้นฐานแสดงให้เห็นดังแผนภูมिนี้

แผนภูมิตที่ 1 ความคิดพื้นฐานการประเมินของสตัฟเฟิลบีม

จากแผนภูมิตที่ 1 แสดงให้เห็นว่า การประเมินเป็นกระบวนการของการระบุหรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ

Stufflebeam's ได้กำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเด็น ซึ่งเป็นที่มาของการกำหนดชื่อรูปแบบการประเมินว่า รูปแบบการประเมินแบบชีพ (CIPP Model) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินการโครงการเพื่อพัฒนาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความพอเพียงของทรัพยากร เช่น จำนวนคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการของการดำเนินการโครงการ

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินการ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน

4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการยุบ เลิก ขยายหรือปรับเปลี่ยนโครงการ

(กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักมาตรฐานการศึกษา. 2545)

การประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้ใช้แนวคิดและรูปแบบการประเมินชีพของ Stufflebeam's ในการประเมิน เพื่อที่จะนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา การกระตุ้นกำกับติดตามการดำเนินงานของชุมชน และเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาโครงการต่อไปในอนาคต

4. วิธีดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสารและหนังสือต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เช่น ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 , ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ฯลฯ

ขั้นที่ 2 ศึกษากระบวนการดำเนินงาน และการจัดการบริหารกองทุนของกองทุนหมู่บ้านบุรีรัมย์ หมู่ที่ 5 ตำบลพลกรัง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

ขั้นที่ 3 กำหนดเทคนิคการรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ การสังเกต การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถามแบบมาตราจัดอันดับ และการจัดเวทีประชาคมชาวบ้าน

ขั้นที่ 4 ค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นที่ 5 นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ แยกแยะข้อมูล เพื่อที่จะนำข้อมูลที่ได้มาประเมินโครงการ

ขั้นที่ 6 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล เรียบเรียงนำเสนอรายงานการประเมินโครงการในรูปแบบของสารนิพนธ์

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมินโครงการ

ผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

1. ได้ทราบและเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงาน การบริหารจัดการโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2. ได้ทราบและเข้าใจถึงปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาในการดำเนินโครงการ
กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

3. ได้แนวทางการดำเนินงานและการบริหารจัดการในการพัฒนาโครงการกอง
ทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้าน
บูชีคูน หมู่ที่ 5 ตำบลพลกรัง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา นี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร
ต่างๆ เพื่อแสดงว่าหลักวิชาด้านเนื้อหาสาระ และหลักวิชาด้านเทคนิควิธีการประเมิน ที่นำมาใช้ในการ
การประเมินโครงการครั้งนี้มีความถูกต้องในทางวิชาการและครบถ้วนในด้านเนื้อหาสาระ โดยแบ่ง
เนื้อหาเอกสารต่างๆ ที่ได้รวบรวมมาออกเป็น 8 ตอน ดังนี้

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
แห่งชาติ พ.ศ. 2544
3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
7. หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบชิปโมเดล
8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและ
ชุมชนเมือง
9. เอกสารหลักวิชาอื่นๆ

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นนโยบายที่สำคัญในการแก้ไขปัญหา
ความยากจน โดยการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ตำบล เพื่อเป็นแหล่ง
เงินทุนสำหรับประชาชนในการสร้างอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่าย และบรรเทาเหตุ
ฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน

กองทุนหมู่บ้านจะเป็นเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยให้
หมู่บ้านและชุมชนเป็นผู้บริหารจัดการเอง ซึ่งนโยบายดังกล่าวจึงเป็นเสมือนเครื่องมือในการพัฒนา
คนและการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป

1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีดังนี้

- 1) เสริมสร้างสำนึกความความเป็นชุมชนท้องถิ่น
- 2) ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตตนเองด้วย “คุณค่า” และ “ภูมิปัญญา” ของตนเอง
- 3) เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้าน / ชุมชน
- 4) เชื่อมโยงการเรียนรู้ระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม
- 5) กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน

1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

- 1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน
- 2) ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง
- 3) เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการเรียนรู้การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 4) กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากฐานของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต
- 5) เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

1.4 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
- 2) ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะใช้แนวทางนโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นหลักในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้วย

2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกอบไปด้วย 2 หมวด ดังนี้

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

กล่าวถึง การให้มีคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ โดยมีนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานคนที่หนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรองประธานคนที่สอง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นรองประธานคนที่สาม ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน 10 คนเป็นกรรมการ เลขาธิการนายกรัฐมนตรีเป็นกรรมการและเลขานุการ ให้มีที่ปรึกษาคณะกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณะกรรมการอย่างน้อย 3 คนแต่ไม่เกิน 7 คน

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระแล้ว กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะพ้นจากตำแหน่งเมื่อตาย, ลาออก, เป็นบุคคลล้มละลาย, คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง, เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ, ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย กำหนดแผนการจัดหาเงินกองทุน จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ตลอดจนออกระเบียบต่างๆ เกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและการบริหารกองทุน

หมวด 2 สำนักคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

กล่าวถึง การให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ซึ่งสำนักงานมีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการและของกองทุน ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุน ดำเนินการประสานงาน

กับส่วนราชการและองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เนื่องจากกระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตามข้อ 41 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 กล่าวว่

1) จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมประชุม จะต้องมืครัวเรือนสามในสี่ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด

2) การเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นไปตามมติที่ประชุม

สำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตามข้อ 17 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ดังนี้

1) เป็นผู้มิใช่อยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี ก่อนวันที่ได้รับเลือกเป็นคณะกรรมการกองทุน

2) เป็นผู้บรรลุนิติภาวะโดยมีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์

3) ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่คิดการพ่นัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และไม่มีประวัติเสียทางการเงิน ตลอดจนยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

4) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

5) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท

6) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษ หรือรอการลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์และความผิดฐานบุกรุก

7) ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์กร หรือหน่วยงานที่สังกัด

8) ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา 68 วรรคสอง ของ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบประเมินความพร้อมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จัดทำขึ้นเพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้ประเมินความพร้อมในด้านต่างๆ ของหมู่บ้านและชุมชน รวมทั้งให้ข้อมูลรายละเอียดตามความเป็นจริง สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติใช้ในการกำหนดนโยบายและแนวทางในการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีความเจริญก้าวหน้าทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม

แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้าน / ชุมชน

1. จำนวนประชากรในหมู่บ้าน / ชุมชน.....คน
2. จำนวนครัวเรือนในหมู่บ้าน / ชุมชน.....ครัวเรือน
3. อาชีพของประชากรในหมู่บ้าน / ชุมชน ประกอบด้วย
 - 1)
 - 2)
 - 3)
4. ผลผลิตของประชากรในหมู่บ้าน / ชุมชน
 - 4.1 ผลผลิตด้านการเกษตรและอื่นๆ ในหมู่บ้าน / ชุมชน ประกอบด้วย
 - 1)
 - 2)
 - 3)
 - 4.2 ผลผลิตจากข้อ 4.1 ซึ่งเป็นผลผลิตด้านการเกษตรมีการแปรรูปก่อนส่งไปจำหน่ายที่อื่นหรือไม่

☐ ไม่มี

☐ มี คือ

 - 1).....แปรรูปเป็น.....
 - 2).....แปรรูปเป็น.....
 - 4.3 การแปรรูปผลผลิตตามข้อ 4.2 ใครเป็นผู้ดำเนินการ

☐ ผลผลิตแต่ละครัวเรือนเป็นผู้ดำเนินการ ประกอบด้วย

 - 1)
 - 2)

☐ ผลผลิตที่หลายครัวเรือนร่วมกันดำเนินการ ประกอบด้วย

1)

2)

☐ ผลผลิตที่โรงงานเอกชนในหมู่บ้าน / ชุมชนเป็นผู้ผลิต ประกอบด้วย

1)

2)

4.4 นอกเหนือจากการใช้วัตถุดิบในหมู่บ้าน / ชุมชน ซึ่งใช้ในการแปรรูปหรือผลิตสินค้าแล้ว มีการซื้อวัตถุดิบจากแหล่งอื่นนอกหมู่บ้าน / ชุมชน มาใช้ในการผลิตสินค้าบ้างหรือไม่

☐ ไม่ได้ใช้จากวัตถุดิบนอกหมู่บ้าน / ชุมชน

☐ ใช้วัตถุดิบจากที่อื่น คือ 1).....สั่งซื้อจาก.....

2).....สั่งซื้อจาก.....

4.5 ผลผลิตของหมู่บ้าน / ชุมชน ส่วนใหญ่จะส่งไปจำหน่ายที่ใดบ้าง

1) จังหวัด.....สินค้าที่ส่งไปจำหน่าย คือ.....

2) จังหวัด.....สินค้าที่ส่งไปจำหน่าย คือ.....

5. รายได้เฉลี่ยของประชากรในหมู่บ้าน / ชุมชน ต่อครัวเรือน.....บาทต่อปี

ส่วนที่ 2 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง

1. จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมการประชุมเพื่อกำหนดวิธีการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง

.....ครัวเรือน

2. วิธีการคัดเลือกกรรมการกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง (โดยย่อ)

.....

.....

3. วันที่มีการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

.....

4. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมืองทุกคนมีคุณสมบัติครบถ้วน ตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ หรือไม่

☐ มีครบทุกคน

☐ ไม่ครบทุกคน คือ 1).....ขาดคุณสมบัติเรื่อง.....

2).....ขาดคุณสมบัติเรื่อง.....

5. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง ได้ร่วมกันประเมินประสิทธิภาพในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนของตนเองแล้วมีความเห็นว่า จำนวนคณะกรรมการที่มีประสิทธิภาพมีจำนวน

- ☐ ตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป
☐ ต่ำกว่า 5 คนหรือไม่มี

6. รายชื่อของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง ผู้ทรงคุณวุฒิ และที่ปรึกษาของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมืองนี้ ประกอบด้วยคณะกรรมการ.....คน ผู้ทรงคุณวุฒิ.....คน ที่ปรึกษา.....คน ดังนี้

ตำแหน่ง	ชื่อ - นามสกุล	อายุ (ปี)	การศึกษา	อาชีพ	รายได้ต่อปี (บาท)	ประสบการณ์ / ความสามารถ พิเศษ
1. ประธาน						
2. รองประธาน						
3. เลขานุการ						
4. กรรมการ ตำแหน่ง.....						
5. กรรมการ ตำแหน่ง.....						

ผู้ทรงคุณวุฒิและที่ปรึกษา

ตำแหน่ง	ชื่อ - นามสกุล	อายุ (ปี)	การศึกษา	อาชีพ	รายได้ต่อปี (บาท)	ประสบการณ์ / ความสามารถ พิเศษ
1. ☐ ผู้ทรงคุณวุฒิ ☐ ที่ปรึกษา						
2. ☐ ผู้ทรงคุณวุฒิ ☐ ที่ปรึกษา						

ส่วนที่ 3 การเตรียมความพร้อมของหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง

1. ระเบียบข้อบังคับสำหรับใช้ในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง

- ☐ มีแล้ว
- ☐ อยู่ในระหว่างยกร่าง
- ☐ ยังไม่มีระเบียบข้อบังคับ

2. ระเบียบข้อบังคับ มีข้อกำหนดในเรื่องต่อไปนี้แล้วหรือไม่

มี ไม่มี

- ☐ ☐ ข้อบังคับเกี่ยวกับสมาชิกภาพ (การเข้าเป็นสมาชิก การลาออก การฝากเงินออม การถือหุ้น ค่าธรรมเนียม และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับสมาชิก)
- ☐ ☐ ข้อบังคับเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงินของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
- ☐ ☐ ข้อบังคับเกี่ยวกับการกู้ยืมเงิน และชำระคืนเงินกู้
- ☐ ☐ ข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีกองทุน
- ☐ ☐ ข้อบังคับเกี่ยวกับ.....

3. วิธีการกำหนดระเบียบข้อบังคับ กำหนดขึ้นโดย

- ☐ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง เป็นผู้กำหนดขึ้นเอง
- ☐ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง และประชาชนในหมู่บ้านร่วมกันกำหนดขึ้น

ส่วนที่ 4 ทวนการดำเนินการของหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง

1. จำนวนกลุ่ม / องค์กรชุมชนภายในหมู่บ้าน ณ ปัจจุบันมีจำนวน.....กลุ่ม จำแนกเป็น

ลำดับ ที่	ชื่อกลุ่ม	กิจกรรมกลุ่ม	จำนวนสมาชิก (คน)	วันที่จัดตั้งขึ้น	เงินทุนสะสม (บาท)
1.					
2.					
3.					

2. ปัจจุบันกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชน มีสมาชิกแล้ว ประกอบด้วย

☐ สมาชิกประเภทบุคคล คือ ☐ หัวหน้าครัวเรือน.....คน

☐ สมาชิกสมทบ.....คน

☐ สมาชิกประเภทองค์กร / กลุ่มในชุมชน.....กลุ่ม

3. จำนวนเงินที่สมาชิกได้เข้ามามีส่วนร่วมกับกองทุน / ชุมชน ในรูปของการถือหุ้น / การออม / ค่าธรรมเนียม / เงินบริจาค หรือให้เปล่า ในปัจจุบันมีดังนี้

เงินออม / เงินถือหุ้น เป็นเงิน.....บาท

ค่าธรรมเนียม เป็นเงิน.....บาท

เงินบริจาค / ให้เปล่า เป็นเงิน.....บาท

เงิน อื่นๆ คือ เป็นเงิน.....บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น เป็นเงิน.....บาท

4. การเปิดบัญชีเงินฝากกับธนาคารออมสิน

☐ ยังไม่ได้เปิดบัญชี

☐ เปิดบัญชีแล้ว เลขที่บัญชี.....ธนาคารออมสิน สาขา.....
วันที่เปิดบัญชี.....

จำนวนเงินฝากคงเหลือ ณ ปัจจุบัน เป็นเงิน.....บาท

5. หมู่บ้าน / ชุมชน มีความร่วมมือหรือเชื่อมโยงในการพัฒนากับหมู่บ้าน / ชุมชน หรือเครือข่ายอื่นนอกหมู่บ้าน / ชุมชนหรือไม่

☐ ยังไม่มี

☐ มี ได้แก่ - หมู่บ้าน / ชุมชน / เครือข่าย.....
กิจกรรมที่ร่วมกันดำเนินงาน.....
- หมู่บ้าน / ชุมชน / เครือข่าย.....
กิจกรรมที่ร่วมกันดำเนินงาน.....

ส่วนที่ 5 แนวคิดในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เมื่อได้รับการสนับสนุนเป็นวงเงินไม่เกิน 1,000,000 บาท จากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1. วิธีการในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง ให้มีการกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึงมีดังนี้.....

.....

2. วิธีการในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง ให้มีการหมุนเวียนอย่างต่อเนื่อง มีดังนี้.....

3. กองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง จะให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อกิจกรรมอะไรบ้าง

ลำดับ ที่	กิจกรรมที่กู้ยืม	วงเงินกู้ยืม (บาท)	อัตราดอกเบี้ย (ร้อยละต่อปี)	ระยะเวลาชำระคืน (เดือน / ปี)	ข้อกำหนดหรือ เงื่อนไขสำคัญ
1.					
2.					
3.					

4. หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเงินกู้ จะพิจารณาถึง

5. วิธีการในการควบคุมและติดตามการใช้เงินกู้ วิธีดังนี้

6. วิธีการป้องกันการเสี่ยงภัยในการให้กู้ ประกอบด้วย

7. วิธีการแก้ปัญหาในกรณีที่สมาชิกได้รับเงินกู้ไปแล้ว ไม่ส่งใช้คืนเงินต้น และดอกเบี้ยเงินกู้คืนตามสัญญา คือ

8. แนวทางในการบริหารกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง ในด้านการจัดสวัสดิการให้แก่ประชาชนในหมู่บ้าน / ชุมชน มีแนวทางดังนี้

9. ข้อคิดเห็นอื่นๆ ในการบริหารกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง

1).....

2).....

10. การประเมินความพร้อมในหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง

☐ มั่นใจว่าหมู่บ้าน / ชุมชน มีความพร้อมรับการสนับสนุนเงินจัดสรรจากคณะกรรมการ
กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

☐ ยังไม่มั่นใจว่าหมู่บ้าน / ชุมชน มีความพร้อมรับการสนับสนุนเงินจัดสรรจากคณะกรรมการ
กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เนื่องจาก

1).....

2).....

10.1 จากปัญหาและความไม่มั่นใจข้างต้นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง
สามารถดำเนินการแก้ไขปรับปรุงได้เองหรือใช้เครือข่ายร่วมกันแก้ไขปรับปรุงใน
เรื่องใดบ้าง

1).....

2).....

10.2 รัฐบาลจะต้องให้การสนับสนุนด้านวิชาการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องใด

1).....

2).....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าได้ประเมินและให้ข้อมูลตามความจริงทุกประการ

ลงชื่อ.....

(.....)

ประธาน

ลงชื่อ.....

(.....)

รองประธาน

ลงชื่อ.....

(.....)

เลขานุการ

ลงชื่อ.....

(.....)

กรรมการ

ลงชื่อ.....

(.....)

กรรมการ

5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง หมู่ที่ 5 ตำบลพลกรัง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ที่ตั้ง

ที่ตั้งของกองทุน ศาลาประชาคมบ้านบุชีดุน หมู่ที่ 5 ตำบลพลกรัง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000

2. วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน

- 1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิก
- 2) เพื่อให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก
- 3) เพื่อพัฒนาจิตใจสมาชิกให้เป็นคนดี
- 4) เพื่อพัฒนาสมาชิกให้เป็นคนดี

3. แหล่งที่มาของกองทุน ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังนี้

- 1) เงินที่ได้รับจัดสรรจากรัฐบาล
- 2) ดอกผลหรือผลประโยชน์ใดๆ ที่เกิดขึ้นจากกองทุน
- 3) ค่าธรรมเนียมแรกเข้า
- 4) เงินรับฝาก
- 5) เงินค่าหุ้น
- 6) เงินหรือทรัพย์สินอื่นๆ ที่กองทุนได้รับ โดยไม่มีเงื่อนไขผูกพัน หรือภาระติดพันอื่นใด

4. คุณสมบัติของสมาชิก

- 1) เป็นผู้ที่พักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านบุชีดุน เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าหกเดือน
- 2) เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุน ได้มีมติเห็นชอบให้เข้าเป็นสมาชิก
- 3) มีหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้นแต่ต้องไม่เกินหนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่มีอยู่ในกองทุน

5. การสมัครเข้าเป็นสมาชิก

ผู้ที่มีคุณสมบัติตามที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุนได้ที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

6. สมาชิกขาดหรือพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก ตามเหตุต่างๆ ดังต่อไปนี้

- 1) ตาย
- 2) ลาออกและได้รับอนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน

- 3) วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน หรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ
- 4) ที่ประชุมใหญ่สมาชิกมีมติให้ลาออก
- 5) จงใจฝ่าฝืนระเบียบกองทุนหรือไม่ให้ความร่วมมือกับกองทุนไม่ว่าด้วย

ประการใด

- 6) จงใจปิดบังความจริงอันควรแจ้งให้ทราบในใบสมัครสมาชิก
- 7) นำทรัพย์สินของกองทุนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ที่ได้ระบุไว้
- 8) ขาดประชุมเกิน 3 ครั้งติดต่อกัน

6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้ คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 หมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1. สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้เงินจากกองทุนต้องจัดทำคำขอกู้โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน โดยให้ยื่นคำขอกู้ดังกล่าวต่อคณะกรรมการกองทุน
2. คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งไม่เกินจำนวน 20,000 บาท หากสมาชิกรายใดต้องการกู้เกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ ให้คณะกรรมการเรียกประชุมสมาชิก เพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินจำนวน 50,000 บาท
3. ให้คณะกรรมการกองทุนกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนเงินฝากและเงินกู้เป็นอัตราที่แน่นอนตามความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก
4. ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณากำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ตามความเหมาะสมแห่งสัญญาเงินกู้แต่ละราย โดยให้ผู้ชำระเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยให้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี นับแต่วันที่ทำสัญญา
5. ในกรณีที่ผู้กู้ผิดสัญญาชำระคืนเงินกู้ ให้ผู้กู้เสียค่าปรับตามระเบียบหรือข้อบังคับที่กองทุนกำหนด เว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผันการชำระหนี้

กรณีกองทุนหมู่บ้านบูชีดุ่น หมู่ที่ 5 ตำบลพลกรัง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีเกณฑ์สำหรับการพิจารณาเงินกู้ ดังนี้

1. สมาชิกสามารถยื่นขอกู้เงินต่อคณะกรรมการกองทุน เพื่อนำไปใช้จ่ายในกิจกรรมต่อไปนี้ ได้แก่ การพัฒนาอาชีพ การสร้างงาน การสร้างหรือเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย บรรเทาเหตุฉุกเฉิน และความจำเป็นเร่งด่วน

2. สมาชิกที่ยื่นขอเงินต้องมีลักษณะ คือ เป็นโครงการที่สามารถดำเนินการได้จริง มีความเป็นไปได้ทางการตลาด และสามารถเห็นได้ชัดเจนว่ามีความคุ้มค่าต่อการลงทุน

3. วงเงินกู้ให้แก่สมาชิกรายหนึ่งต้องไม่เกิน 20,000 บาท ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุน มีมติเห็นควรอนุมัติเงินกู้รายใดเกินกว่า 20,000 บาท คณะกรรมการกองทุนจะเรียกประชุมสมาชิก เพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งต้องไม่เกิน 50,000 บาท

4. หลักประกันเงินกู้มีข้อกำหนด ดังนี้

- 1) เงินกู้ในวงเงิน 1 – 5,000 บาท ใช้ผู้ค้ำประกันจำนวน 2 คน
- 2) เงินกู้ในวงเงิน 5,000 – 20,000 บาท ใช้ผู้ค้ำประกันจำนวน 5 คน
- 3) เงินกู้ในวงเงิน 20,000 – 50,000 บาท ใช้หลักทรัพย์สินค้ำประกัน

7. หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล

Stufflebeam's ได้สรุป “รูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล” ไว้ในหนังสือ ชุด วิชาการประเมินเพื่อพัฒนา (กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักมาตรฐานการศึกษา. 2545) ดังนี้

การประเมินเป็นกระบวนการของการระบุหรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมทั้ง การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มี ประโยชน์ เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ โดยได้จำแนกขั้นตอนของการ ประเมินเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดหรือระบุข้อมูลที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 2 การรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์และจัดการสารสนเทศเพื่อนำเสนอผู้บริหาร

Stufflebeam's ได้กำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเภท และเป็นที่มาของ การกำหนดชื่อของรูปแบบการประเมินว่า รูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์ (CIPP Model) ซึ่งคำว่า “CIPP” มีความหมายดังนี้

C ย่อมาจาก Context Evaluation คือ การประเมินสถานะแวดล้อม

I ย่อมาจาก Input Evaluation คือ การประเมินปัจจัยเบื้องต้น

P ย่อมาจาก Process Evaluation คือ การประเมินกระบวนการ

P ย่อมาจาก Product Evaluation คือ การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กรอบ ความคิดทฤษฎีในการประเมิน โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล เป็นแนวทางในการ

ประเมินเพื่อแสดงว่าหลักวิชาการที่นำมาใช้ในการประเมินครั้งนี้ มีความถูกต้องและมีความสมเหตุสมผลทางวิชาการ

8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นโครงการที่มุ่งสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกองทุนแล้ว เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนอย่างยั่งยืน โดยการจัดสรรทุนการศึกษาแก่บัณฑิตให้เข้าศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ โดยกำหนดให้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและการประเมินผลโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด รวมถึงการเรียนรู้ชุมชน ซึ่งโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีข้อดีและข้อเสีย ดังนี้

ข้อดี

1. ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งข้อมูลของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ
2. กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีการบริหารจัดการกองทุนที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีกระบวนการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการ การติดตามประเมินผล และส่งเสริมการพัฒนานโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งเป็นการสร้างเสริมกิจกรรมของนโยบายที่มีอยู่ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ข้อเสีย

1. ขาดการประสานงานระหว่างทางราชการ สถาบันการศึกษา และชุมชนในช่วงระยะเวลาก่อนเริ่มโครงการ ทำให้ชาวบ้านไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการ และขาดการยอมรับ โดยคิดว่าการปฏิบัติงานของผู้วิจัยเป็นการเข้าไปตรวจสอบการทำงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
2. ระยะเวลาของโครงการมีระยะเวลาสั้นเกินไป โดยมีระยะเวลาเพียงแค่ 10 เดือน ทำให้การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เพราะบางหมู่บ้านหรือบางชุมชนยังไม่มี การชำระเงินกู้คืน จึงน่าจะขยายเวลาดำเนินโครงการออกไประยะหนึ่งเพื่อให้ถึงกำหนดการชำระเงินกู้คืนของสมาชิกผู้กู้ แล้วจึงดำเนินการประเมินโครงการ

9. เอกสารหลักวิชาอื่นๆ

เอกสารหลักวิชาที่เกี่ยวข้องและผู้วิจัยนำมาใช้ในการศึกษาวิจัย และการประเมินโครงการ มีดังนี้

บทความเรื่อง “การบริหารกองทุนล้านบาทให้มีประสิทธิภาพ” จากหนังสือพิมพ์ มติชนรายวัน ฉบับวันที่ 15 มกราคม 2545 ใจความว่า “การผสมผสานแนวคิดทฤษฎียังมีการนำแนวคิดประชาสังคม (Civil Society) ในลักษณะ 4 ประสาน อันได้แก่ ภาครัฐ ภาคประชาชน NGO. นักวิชาการและผู้นำชุมชน เข้ามาร่วมกันสร้างความเข้มแข็งให้กับกองทุนฯภายใต้ชื่อ ประชารัฐ อันหมายถึง ความร่วมมือระหว่างประชาชนกับข้าราชการในการฟื้นฟูธุรกิจชุมชน

ในส่วนคณะกรรมการกองทุนฯ ทำอย่างไรจะมีการช่วยเสริมสร้างศักยภาพความเข้มแข็งในการเป็นผู้นำให้มากขึ้น ด้วยการร่วมกันวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและข้อจำกัดต่างๆ จากนั้นสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับแต่ละกลุ่มคน เช่น เรื่องการวิเคราะห์กิจกรรมที่แก้ปัญหาได้จริง การทำธุรกิจชุมชนเน้นเรื่องตลาด การเขียนโครงการวางแผนแบบมีส่วนร่วม การบริหารจัดการแบบโปร่งใสตรวจสอบได้ การแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งแบบสันติวิธี การประชุมชาวบ้านแบบสร้างสรรค์ เป็นต้น”

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

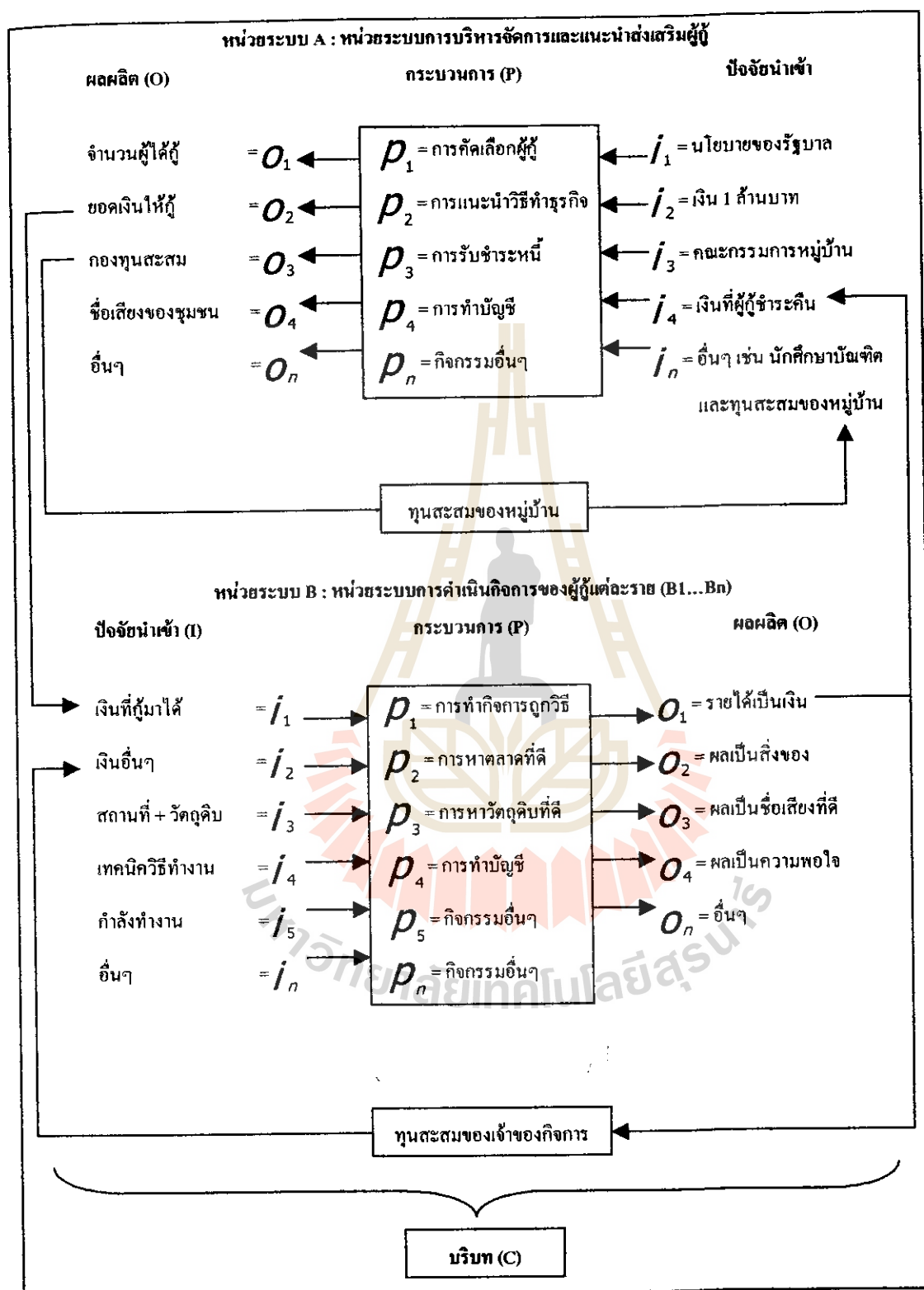
1. วิธีการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการเป็นการประเมินเชิงระบบ การประเมินเชิงระบบนั้นมีนักวิชาการหลายท่านได้สร้างแบบจำลอง (Model) เช่น Scriven's , Stufflebeam's , Stake's Concepts โดย Stufflebeam's ได้สร้างแบบจำลองเพื่อการประเมินเชิงระบบขึ้น เรียกว่า "Stufflebeam's CIPP Model"

Stufflebeam's กล่าวว่า "การประเมินเป็นกระบวนการของการระบุ หรือกำหนด ข้อมูลที่ต้องการ รวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์ เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ" และ Stufflebeam's ได้กำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเภท ซึ่งเป็นที่มาของการกำหนดชื่อของรูปแบบการประเมินว่า รูปแบบการประเมินแบบซีพพี (CIPP Model) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินการโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินการโครงการ ประเด็นปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมิน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความพอเพียงของทรัพยากร อาทิ จำนวนคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการของการดำเนินการโครงการ
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมิน เพื่อหา ข้อบกพร่องของการดำเนินการ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน
4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการยุบ เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

แผนภาพแสดงให้เห็นองค์ประกอบและการทำงานอย่างเชื่อมโยงกันของหน่วยระบบกองทุนหมู่บ้าน (หน่วยระบบ A) กับหน่วยระบบผู้กู้ทุกราย (หน่วยระบบ B) ในรูปแบบของ "ซีพพีโมเดล" ซึ่งมีส่วนประกอบดังนี้

แผนภูมิที่ 2 ระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) ที่ใช้ในทางวิจัย มีความหมายว่า กลุ่มทั้งหมดของสิ่งที่ต้องการศึกษาวิจัย ซึ่งอาจเป็นบุคคล กลุ่มบุคคล องค์กร หน่วยการปกครอง เช่น จังหวัด อำเภอ หรืออาจเป็นสิ่งมีชีวิตอื่นๆ หรือเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต เช่น วัตถุ แร่ธาตุต่างๆ ก็ได้ ซึ่งมีลักษณะที่ผู้วิจัยสามารถมองเห็นและรับรู้ได้ ในที่นี้ประชากรได้แก่ สมาชิกทั้งหมดของกองทุนหมู่บ้านนุจิคุ้ม จำนวน 49 คน

กลุ่มตัวอย่าง (Sample or Sampling Group) ในการวิจัยหมายถึง กลุ่มที่ถูกเลือกจากประชากรขึ้นมาเป็นตัวอย่างเพื่อใช้เป็นตัวแทนของประชากรในการศึกษา ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างคือ ตัวแทนของประชากรที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการศึกษา ในที่นี้กลุ่มตัวอย่างได้แก่ กลุ่มของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านนุจิคุ้มที่ประกอบอาชีพต่างๆ กัน เช่น กลุ่มทำนา , กลุ่มทำสวน , กลุ่มเลี้ยงปลา และกลุ่มเลี้ยงโคนม เป็นต้น

(กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักมาตรฐานการศึกษา. 2545)

3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ

ตัวชี้วัด หมายถึง ข้อความที่แสดงหรือระบุประเด็นที่ต้องการประเมิน หรือตัวแปรที่ต้องการศึกษานั้นจะบรรลุผลสำเร็จตามเกณฑ์นั้น จะมีสภาพหรือคุณลักษณะที่ค่อนข้างเป็นรูปธรรมอย่างไร ซึ่งตัวชี้วัดจะมีทั้งในส่วนที่แสดงลักษณะในเชิงปริมาณ และในส่วนที่แสดงลักษณะในเชิงคุณภาพ

การประเมินโครงการหมู่บ้านนุจิคุ้ม มีการประเมิน 2 หน่วยระบบ คือ

1. หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้รู้ (หน่วยระบบ A)
2. หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้นำแต่ละราย (หน่วยระบบ B)

ในการกำหนดตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านนุจิคุ้ม ผู้วิจัยได้กำหนดตัวชี้วัดตามกรอบความคิดทฤษฎีเชิงระบบหรือกรอบการประเมินแบบซิปป์โมเดล (CIPP Model) ตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านนุจิคุ้ม ประกอบด้วย

3.1 ตัวชี้วัดของหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้รู้ (หน่วยระบบ A) ได้แก่

- 1) ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator)
- 2) ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator) ได้แก่ นโยบายของรัฐบาล , เงิน 1 ล้านบาท , คณะกรรมการหมู่บ้าน , เงินที่ผู้รู้ชำระคืน , ผู้สมัครขอกู้

3) ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator) ได้แก่ การคัดเลือกผู้กู้, การแนะนำวิธีทำธุรกิจ, การรับชำระหนี้, การทำบัญชี, การช่วยหาตลาด

4) ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indicator) ได้แก่ จำนวนผู้กู้, ยอดเงินให้กู้, กองทุนสะสม, ชื่อเสียงของชุมชน

3.2 ตัวชี้วัดของหน่วยระบบการดำเนินงานของการของผู้กู้แต่ละราย (หน่วยระบบ B) ได้แก่

1) ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator)

2) ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator) ได้แก่ เงินที่กู้มาได้, เงินอื่นๆ, สถานที่และวัตถุดิบ, เทคนิควิธีทำงาน, กำลังทำงาน

3) ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator) ได้แก่ การทำกิจการถูกวิธี, การหาตลาดที่ดี, การหาวัตถุดิบที่ดี, การทำบัญชี, การวิเคราะห์ประเมิน

4) ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indicator) ได้แก่ รายได้เป็นเงิน, ผลเป็นสิ่งของ, ผลเป็นชื่อเสียงที่ดี, ผลเป็นความพอใจ

(กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักมาตรฐานการศึกษา. 2545)

4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

เครื่องมือวัดทางสังคมศาสตร์ที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการประเมินโครงการ แบ่งออกได้ดังนี้

4.1 การสังเกต (Observation) เป็นเครื่องมือที่ต้องใช้ตัวผู้วิจัยมาทำหน้าที่ในการวัด โดยการใช้หู และตา เป็นเครื่องมือสำคัญในการติดตามเฝ้าสังเกตพฤติกรรมของบุคคลซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างแล้วทำการจดบันทึกข้อมูลที่ได้ไว้ป้องกันการลืมสิ่งที่ได้จากการสังเกต โดยผู้วิจัยใช้การสังเกตโดยตรงซึ่งเป็นการสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนโดยตัวผู้วิจัยเอง เพื่อให้ได้ข้อมูลการดำเนินชีวิตประจำวันของชาวบ้าน

4.2 การสัมภาษณ์ (Interview) การสัมภาษณ์นั้นผู้ให้ข้อมูลสามารถให้ข้อมูลได้โดยตรงข้อคำถามที่ผู้วิจัยต้องการทราบโดยผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชน หมู่บ้าน หรือข้อมูลบุคคล ตลอดจนทัศนคติของชาวบ้านที่มีต่อโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านต่างๆ

4.3 แบบสอบถามแบบมาตราจัดอันดับ (Rating Scale) บางครั้งเรียกว่ามาตราจัดอันดับคุณภาพ เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินสถานการณ์หรือคุณลักษณะต่างๆ ที่ไม่สามารถวัดออกมาเป็นเชิงปริมาณได้โดยตรง โดยแบบสอบถามอาจแบ่งคุณลักษณะที่ต้องการวัดออกมาเป็นระดับต่างๆ กัน เช่น มากที่สุด มาก พอใช้ น้อย น้อยที่สุด หรือ ดีมาก ดี ปานกลาง ไม่ดี ไม่ดีที่สุด

ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้มาตรวจคัดอันดับเป็นเครื่องมือในการประเมินโครงการเพื่อให้ได้ข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

4.4 การจัดเวทีชาวบ้าน เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการหาข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากการดำเนินการและการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของชาวบ้านว่าชาวบ้านพบปัญหาอย่างไรและมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไร

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นการหาข้อเท็จจริงที่ได้จากกลุ่มเป้าหมาย คือ ชาวบ้านในชุมชน หมู่ที่ 5 ตำบลพลกรัง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา หรือข้อเท็จจริงที่ได้จากเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ตอบคำถามในประเด็นที่ต้องการประเมิน ซึ่งข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มีทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยแต่ละเครื่องมือได้ใช้กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

- การเก็บข้อมูลบริบทชุมชน ตามแบบ บร.1 ซึ่งเป็นข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้าน ได้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากเอกสารทางราชการต่างๆ เช่น กชช. 2ค. , จปฐ. และการเก็บข้อมูลจากการสอบถามชาวบ้านในชุมชน หมู่ที่ 5 ตำบลพลกรัง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

- การเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน ตามแบบ บร.2 ได้ใช้วิธีการใช้แบบสอบถามแบบมาตรวจคัดอันดับเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลในเรื่องความสามัคคี ความซื่อสัตย์ การยกย่องคนทำความดี ชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สมาชิกในชุมชนมีโอกาสหาความรู้เพิ่ม สมาชิกในชุมชนมีอาชีพสามารถเลี้ยงตัวเองได้ ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่น ในชุมชนมีการรวมกลุ่มกันตั้งองค์กร ชุมชนมีการรับฟังความเห็นของสมาชิก ชุมชนมีการช่วยเหลือเด็ก สตรี คนชรา คนพิการและผู้ด้อยโอกาส ชุมชนมีผู้นำที่มีคุณธรรม ชุมชนสามารถร่วมกันแก้ปัญหาของชุมชนได้

- การเก็บข้อมูลแบบรายงานความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามแบบ บร.3 แบบรายงานการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน ตามแบบ บร.7 และแบบบันทึกการสัมภาษณ์ ตามแบบ บร.9 ได้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ชาวบ้านในชุมชน หมู่ที่ 5 ตำบลพลกรัง เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของชาวบ้านที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและการติดตามประเมินผลโครงการ รวมทั้งเพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

- การเก็บข้อมูลแบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน ตามแบบ บร.4 ได้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากเอกสารหลักฐานของกองทุน เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานะของกองทุน เช่น การ

ปล่อยเงินกู้ การชำระคืนเงินกู้ การพัฒนาอาชีพ ตลอดจนการบริหารจัดการกองทุนว่ามีปัญหาในการดำเนินการอย่างไร และมีแนวทางการแก้ไขปัญหายังไร

- การเก็บข้อมูลแบบรายงานการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามแบบ บร.5 แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามแบบ บร.6 แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน ตามแบบ บร.10 และการวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน ตามแบบ บร.12 ได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจัดเวทีชาวบ้านทั้งในระดับหมู่บ้านและในระดับตำบล เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนว่ามีปัญหาอะไรในการดำเนินการหรือไม่ รวมถึงปัญหาต่างๆทั้งจากกลุ่มผู้กู้เงินและจากการจัดทำแผนแม่บทชุมชนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนต่อไป

- การเก็บข้อมูลโครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ตามแบบ บร.8 และแบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี ตามแบบ บร.11 ใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยการลงพื้นที่สัมภาษณ์ชาวบ้าน เพื่อให้ได้ข้อมูลอาชีพที่เป็นหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ว่ามีการดำเนินการและการจัดการบริหารการตลาด การผลิตอย่างไร และการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์สมาชิกผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านบัญชีต้น เพื่อให้ได้ข้อมูลว่าสมาชิกผู้กู้เงินได้นำเงินที่กู้ไปดำเนินการในด้านใดบ้าง และมีปัญหาในการดำเนินการหรือไม่อย่างไร

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data) เป็นกระบวนการนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาจัดทำให้เป็นระบบ ระเบียบ เพื่อสะดวก รวดเร็ว และง่ายต่อการทำความเข้าใจ แปลความ และสรุปความ โดยเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนของการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล การจำแนกประเภทของข้อมูล แล้วนำมาดำเนินการวิเคราะห์โดยการเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมกับจุดประสงค์ระดับของข้อมูล เป็นต้น

การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการนำเอาข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบเก็บข้อมูล บร.1 – บร.12 มาตรวจสอบความถูกต้อง คือความ ประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำเสนอตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน
2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม
3. ผลการประมวลเทคนิควิธีการธุรกิจของผู้กู้
4. ผลอื่นๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
5. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์ 3 ประการ ได้แก่

- 1) เพื่อศึกษากระบวนการดำเนินงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 2) เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาในการดำเนินการ โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่อไปในอนาคต

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

ผลการติดตามประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประกอบด้วยการรายงานข้อมูลที่ได้ตามกรอบความคิดทฤษฎีซีพีพีโมเดล (CIPP Model) ซึ่งเป็นรายงานตอนที่ 1 – 4 และการรายงานตามวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์ทั้ง 3 ประการ รวมมี 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินบริบทชุมชน

ตอนที่ 2 ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ตอนที่ 3 ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้

ตอนที่ 4 ผลอื่นๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ตอนที่ 5 สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์ 3 ประการ ได้แก่

5.1 เพื่อศึกษากระบวนการดำเนินงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

5.2 เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาในการดำเนินการโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

5.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่อไปในอนาคต

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

1.1 บริบทระดับประเทศ

1.1.1 ความยากจนของประเทศ

ในการกำหนดสถานภาพทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ธนาคารโลกพิจารณารายได้ประชาชาติแล้วกำหนดให้สถานภาพทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ก้าวพ้นจากระดับประเทศยากจนมาเป็นประเทศที่มีฐานะทางเศรษฐกิจระดับกลาง แต่อย่างไรก็ตาม ด้วยเหตุที่เกิดความไม่สมดุลในการพัฒนาประเทศและการที่รายได้ส่วนใหญ่ยังไม่กระจายตัวเท่าที่ควร จึงยังคงพบความยากจนกระจายอยู่ในส่วนใหญ่ของประเทศ กลุ่มอาชีพที่ยากจนที่สุดยังคงเป็นกลุ่มเกษตรกร ซึ่งปรากฏว่ามีรายได้น้อยที่สุด คือ เพียงครึ่งหนึ่งของรายได้เฉลี่ยทั้งประเทศเท่านั้น

นอกจากนี้ ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจระหว่างส่วนกลางและส่วนภูมิภาคก็มีมาก กิจกรรมและความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจก็ยังคงกระจุกตัวอยู่ในกรุงเทพฯ และปริมณฑล รายได้

คนกรุงเทพและปริมณฑลยังมีความแตกต่างกับภาคอื่นๆ ของประเทศมาก โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีรายได้ต่อหัวต่ำสุด แต่ยังคงมีการว่างงานตามฤดูกาลในภาคเกษตรกรรม โดยทั่วไปมีการเคลื่อนย้ายแรงงานช่วงหน้าแล้งมาทำงานในเมืองและเขตอุตสาหกรรม โดยเฉพาะแรงงานเด็กเพิ่มขึ้นทุกๆ ปี สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกล่าวว่า กลุ่มเกษตรกรโดยทั่วไปเมื่อรวมกันแล้วมีระดับรายได้ไม่เกินร้อยละ 20 ของผลผลิตรวมทั้งประเทศ เพราะเหตุที่ยังคงเผชิญปัญหาด้านการผลิตและการตลาด เช่น การเพิ่มทุน การแปรรูปของตลาด การขยายอำนาจต่อรองอยู่เช่นเดิม

(ที่มา www.geocities.com)

1.1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SME)

ปัจจุบันนี้ จะเห็นว่าการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโครงการช่วยเหลือ SME ของไทยมาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ครั้งระบบเศรษฐกิจของไทยประสบกับปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจเมื่อ ปี พ.ศ. 2539 ทำให้ธุรกิจทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่จำนวนมากายที่ต้องล้มเลิกกิจการไป แต่มีธุรกิจอยู่ประเภทหนึ่งที่รัฐบาลพยายามจะสนับสนุนให้อยู่รอด คือ ธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม โดยเริ่มการสนับสนุนอย่างจริงจังมาตั้งแต่รัฐบาลชุดก่อนๆ มีอดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ และอดีตรัฐมนตรีส่งเสริมอุตสาหกรรม คือ นายมนู เลียวไพโรจน์ ซึ่งปัจจุบันเป็นปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ได้พยายามผลักดันให้โครงการต่างๆ ที่สนับสนุนกิจการของวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อมของไทยอยู่รอด เติบโต และก้าวหน้าต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง ตลอดจนมีการตั้งสถาบันวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือที่เรียกว่า SMED เพื่อดำเนินโครงการช่วยเหลือ SME ของไทยได้อย่างต่อเนื่องต่อไป

กระทรวงอุตสาหกรรมโดยกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ได้ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ระดมสมองเพื่อกำหนดคุณลักษณะของวิสาหกิจที่จะเป็น SME โดยให้พิจารณาจากเกณฑ์มูลค่าขั้นสูงของทรัพย์สินถาวร ที่กิจการนั้นมีอยู่ดังนี้

ประเภท	ขนาดย่อม	ขนาดกลางและขนาดย่อม
การผลิต	ไม่เกิน 50 ล้านบาท	ไม่เกิน 200 ล้านบาท
การบริการ	ไม่เกิน 50 ล้านบาท	ไม่เกิน 200 ล้านบาท
การค้าส่ง	ไม่เกิน 50 ล้านบาท	ไม่เกิน 100 ล้านบาท
การค้าปลีก	ไม่เกิน 30 ล้านบาท	ไม่เกิน 60 ล้านบาท

ในปัจจุบัน SME กำลังขยายตัวอย่างกว้างขวาง นับตั้งแต่เกิดวิกฤติการณ์เศรษฐกิจที่ทำให้ธุรกิจน้อยใหญ่ต้องปิดตัวลง SME จึงมีบทบาทอย่างมากกับวงการธุรกิจไทย และยังเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้เศรษฐกิจของประเทศสามารถที่จะฟื้นตัวได้

(ที่มา www.smethailand.com)

1.1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ

เศรษฐกิจไทยโดยรวมในไตรมาสแรกของปี 2545 ขยายตัวร้อยละ 3.9 เมื่อเทียบกับไตรมาสแรกของปี 2544 และเมื่อเทียบกับไตรมาสที่แล้วขยายตัวร้อยละ 2.1 โดยเป็นการขยายตัวในภาคเกษตรร้อยละ 5.1 และนอกภาคเกษตรร้อยละ 3.8

การส่งออก ในระยะ 5 เดือนแรกของปี 2545 (ม.ค. – พ.ค.) มีมูลค่า 26,308.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลงจากระยะเดียวกันของปี 2544 ร้อยละ 3.3

การนำเข้า ในระยะ 5 เดือนแรกของปี 2545 (ม.ค. – พ.ค.) มีมูลค่า 25,079.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลงจากระยะเดียวกันของปี 2544 ร้อยละ 6.3

ในระยะ 5 เดือนแรกของปี 2545 (ม.ค. – พ.ค.) ประเทศไทยขาดดุลการค้า ได้แก่ ญี่ปุ่น จีน เกาหลีใต้ แอฟริกาใต้ มาเลเซีย ออสเตรเลีย ยุโรปตะวันออก ใต้หวัน ซึ่งประเทศเหล่านี้มักเป็นประเทศที่ไทยมักขาดดุลการค้า

(ที่มา www.moc.go.th)

1.1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน

ยาเสพติดเป็นสาเหตุหนึ่งของความรุนแรงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และยังมีมติที่ว่า จะยุติ เป็นปัญหาที่รัฐบาลต้องประกาศทำสงครามอย่างจริงจัง ปัญหายาเสพติดยังคงคุกคามเยาวชนของไทยอย่างไม่ลดละแต่หากการศึกษายังคงมีบทบาท คอยเตือนสติเยาวชน และเน้นย้ำถึงโทษภัยของยาเสพติดอยู่เสมอ ทุกหน่วยงานตระหนัก และยินดีเต็มใจช่วยเหลือกันอย่างจริงจัง โดยมีเป้าหมายร่วมกัน เพื่อให้คนไทยได้เกิดความรู้สึกชอบ รู้การแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับตนเองได้อย่างชาญฉลาดแล้ว เชื่อว่ายาเสพติดจะลดน้อยถอยลงได้อย่างแน่นอน

ปัจจุบันปัญหายาเสพติดยังคงคุกคามเยาวชนของไทยอย่างไม่ลดละ แต่หากการศึกษายังคงมีบทบาท คอยเตือนสติเยาวชน และเน้นย้ำถึงโทษภัยของยาเสพติดอยู่เสมอ ทุกหน่วยงานตระหนักและยินดี เต็มใจช่วยเหลือกันอย่างจริงจัง โดยมีเป้าหมายร่วมกัน เพื่อให้เยาวชนไทยเกิดความรู้สึกผิดชอบ รู้การแก้ปัญหาที่จะเกิดกับตนเองได้อย่างชาญฉลาดแล้ว เชื่อว่ายาเสพติดจะลดน้อยถอยลงได้อย่างแน่นอน

การสร้างกลยุทธิ์การเรียนรู้ของคนยุคใหม่ภายใต้กระแสสังคมปัจจุบัน ที่โลกถูกเชื่อมโยงถึงกันด้วยระบบสื่อสารและการคมนาคมที่ฉับไว ซึ่งได้สร้างปรากฏการณ์ใหม่ให้เกิดขึ้น

ทุกวันนี้ เป็นสิ่งที่ต้องคิดคำนึง พร้อมทั้งสรรหาเทคนิคการจัดกิจกรรมเพื่อที่คนยุคใหม่จะได้มีการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนค่านิยม ความเชื่อ และวิถีชีวิตเพื่อการอยู่รอดและอยู่ร่วมกับสังคม และได้มาซึ่งคุณลักษณะที่ต้องการ

ดังนั้น หากการจัดการศึกษาการเรียนรู้ ยังแยกตัวลอยตัวห่างจากสภาพสังคมจริง ผู้เรียนไม่รู้เรื่องใกล้ตัว เรื่องรอบๆ ตัว คิดไม่เป็น แก้ปัญหาไม่ได้ จึงมีความจำเป็นที่จะเร่งแก้ไขปรับเปลี่ยนให้การศึกษา สามารถเชื่อมโยงกับการประกอบอาชีพ การดำรงชีวิตให้สัมพันธ์ และรู้เท่าทันความเป็นจริงในชีวิตและสังคม เพื่อให้ผู้เรียนจะสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

(ที่มา www.kapook.com)

1.1.5 ความเคียดแค้นและการเป็นหนี้สินของประชาชน

หนี้สาธารณะ(Public Debt) หมายถึง หนี้ทั้งในประเทศและต่างประเทศที่รัฐบาลเป็นผู้กู้และค้ำประกันซึ่งจะเป็นภาระหนี้ที่ผูกพันทุกรัฐบาลที่เข้ามาบริหารประเทศ โดยผู้รับภาระในการชำระคืนเงินกู้และดอกเบี้ยก็คือประชาชนผู้เสียภาษี

ปัจจุบัน รัฐบาลมีการก่อหนี้สาธารณะอย่างกว้างขวางและรวดเร็ว ณ สิ้นไตรมาสที่ 3 ปีงบประมาณ 2542 ยอดคงค้างหนี้ภาครัฐมีจำนวนถึง 1.79 ล้านล้านบาท หรือร้อยละ 37 ของ GDP เป็นยอดหนี้ของรัฐบาล 0.9 ล้านล้านบาท หรือร้อยละ 19 ของ GDP หนี้ของรัฐวิสาหกิจ 0.89 ล้านล้านบาท หรือร้อยละ 18 ของ GDP เทียบกับก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในเอเชียในปีงบประมาณ 2539 ยอดหนี้ภาครัฐทั้งหมดมีเพียง 0.7 ล้านล้านบาท หรือเพียงร้อยละ 16 ของ GDP ดังนั้น หลังเกิดวิกฤตการณ์ยอดหนี้ภาครัฐเพิ่มขึ้นถึงประมาณร้อยละ 21 ของ GDP

รัฐบาลมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องก่อหนี้สาธารณะ เพื่อกระตุ้นภาวะเศรษฐกิจให้กลับสู่สภาวะปกติอีกครั้ง และเพื่อชดเชยความเสียหายและปรับโครงสร้างระบบเศรษฐกิจการเงิน และบรรเทาผลกระทบทางลบต่อสังคม หากการปฏิรูประบบเศรษฐกิจประสบผลสำเร็จ เศรษฐกิจจะกลับฟื้นตัวในระยะยาว จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการหารายได้ของรัฐบาลและของประเทศให้สามารถรับภาระการชำระหนี้ได้ในอนาคต ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ คนรุ่นปัจจุบันและคนรุ่นหลัง แต่ก็จะเป็นภาระต่องบประมาณในการชำระคืนหนี้ ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยของคนรุ่นหลังด้วยเช่นกัน

อย่างไรก็ตาม รัฐบาลยังต้องมีความระมัดระวังรอบคอบในการวางนโยบายหนี้ของประเทศ เพื่อมิให้หนี้ภาครัฐเพิ่มขึ้นรวดเร็วจนส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพและความเชื่อมั่นระบบเศรษฐกิจ อีกทั้งต้องมีการควบคุมการใช้จ่ายจากหนี้สาธารณะให้มีประสิทธิภาพและมีการบริหารจัดการหนี้ให้เป็นประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติในปัจจุบันและอนาคต ทั้งในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจภาคต่างๆ การพัฒนาตลาดเงิน ตลาดทุน นอกจากนี้ รัฐบาลยังมีการระงับการประกัน

เงินฝากและเจ้าหนี้ของระบบการเงิน และการแบกรับผลเสียหายของกองทุนเพื่อการฟื้นฟูอย่างไม่จำกัดจำนวน (Contingent Liabilities) ทำให้รัฐบาลต้องมีการพิจารณาการก่อหนี้ให้เป็นไปอย่างเหมาะสม

(ที่มา www.bot.or.th)

1.1.6 บรรยากาศความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท

ความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบทหรือความล่มสลายของท้องถิ่นชนบท คือ การที่วิถีการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่นชนบทเปลี่ยนแปลงไป ครอบครัวไม่อยู่พร้อมหน้ากัน ขาดความอบอุ่น ซึ่งเกิดขึ้นเนื่องจากหลายสาเหตุ ได้แก่ คนในชุมชนออกไปหางานต่างถิ่น ขาดการศึกษา ไร้หนังสือ ค่านิยมและวัตถุนิยม ซึ่งสาเหตุต่างๆ เหล่านี้ทำให้ท้องถิ่นชนบทขาดความเข้มแข็ง และทำให้เกิดความอ่อนแอตามมา

การแนะแนวอาชีพก็เป็นแนวทางหนึ่ง ที่เป็นกระบวนการสนับสนุนและส่งเสริมเพื่อให้ประชาชนมีงานทำโดยสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และเพื่อให้เกิดความเข้าใจในโลกของอาชีพและการทำงาน ซึ่งจะทำให้สามารถเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวอย่างยั่งยืนต่อไป การแนะแนวอาชีพจะช่วยให้เกิดความเข้าใจและสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้ด้วยตนเองอย่างสอดคล้องเหมาะสมกับความรู้ความสามารถ ความถนัด ความเข้าใจ ค่านิยมของสังคม ตลอดจนสถานะเศรษฐกิจ และจะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ท้องถิ่นได้ต่อไปในอนาคต

(ที่มา www.molsw.go.th)

1.1.7 ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

การพัฒนาประเทศโดยส่วนรวมที่มุ่งการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ ทำให้เกิดความไม่สมดุลของการพัฒนา มีแนวโน้มที่จะส่งผลกระทบต่อตัวคนและคุณภาพชีวิตของคนในด้านต่างๆ เป็นอย่างมาก ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมระหว่างคนรวยคนจน ระหว่างเมืองและชนบทมีมากยิ่งขึ้น และช่องว่างในการกระจายรายได้ยังมีแนวโน้มสูงขึ้น นอกจากนี้ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจของประเทศ ยังได้ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการบริโภคและอุปโภคของประชาชนเปลี่ยนแปลงไปอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะกระแสการบริโภคสินค้าจากประเทศตะวันตกและกระแสวัฒนธรรมตะวันตก จิตสำนึกบริโภคนิยมได้แพร่สะพัดขยายตัวอย่างไม่หยุดยั้งจากชนชั้นกลางและชั้นสูงได้ขยายในเมืองได้แพร่ขยายระบดลงไปสู่ชนบท รัฐบาลได้ยึดยุทธศาสตร์การเร่งเร้าการบริโภคเพื่อสร้างความเติบโตทางเศรษฐกิจ การขยายตัวของลัทธิการบริโภคนิยมทำให้ประเทศเกิดปัญหาในเรื่องการขาดแคลนเงินออมในระบบเศรษฐกิจไทย สังคมมีความสับสนและมีความเป็นวัตถุนิยมมากขึ้น

การพัฒนาภายใต้ระบบเศรษฐกิจที่เปิดกว้างสู่นานาชาติ และเน้นหลักทางด้าน วัตถุนิยมมากขึ้นทุกขณะก่อให้เกิดปัญหาความหย่อนยานของศีลธรรม จริยธรรม ขาดระเบียบวินัย และความเคร่งครัดในการปฏิบัติเป็นไปตามกฎหมาย ตลอดจนปัญหาการปรับตัวของคนในสังคม ให้สามารถเลือกรับวิถีชีวิตค่านิยมของระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่อันเต็มไปด้วยการแข่งขัน การเอารัดเอาเปรียบ การพัฒนาได้สร้างปัญหาให้เกิดแก่สังคมไทยไม่ว่าจะเป็นสังคมเมืองหรือชนบท การล่มสลายทางเศรษฐกิจ การพึ่งพิงจากภายนอกทะเลาะเบาะแว้งมีปัญญาท้องถิ่น การเสื่อมสลายของสถาบันครอบครัว ทำให้ขาดตอนในการถ่ายทอดการศึกษาและวัฒนธรรมในครอบครัวและชุมชน

ดังนั้น แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจึงต้องให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาพื้นฐาน โดยรักษาความต่อเนื่องและต้องปรับแนวทางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและประเด็นปัญหาที่เปลี่ยนแปลงไป และยังคงให้ความสนใจกับการแก้ปัญหาที่เป็นผลกระทบจากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมอีกด้วย

(ที่มา www.childdept.com)

1.2 บริบทระดับท้องถิ่น

1.2.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน / ชุมชน

แต่เดิมตำบลพลกรังยังไม่มีบ้านบุจีตุ่น มีแต่เพียงบ้านพลกรังหมู่ที่ 1, 2 และ 3 ต่อมามีการขยายตัวของชุมชนและประชากร จึงทำให้มีการแยกตัวของหมู่ต่างๆ ซึ่งบ้านบุจีตุ่นก็ได้แยกตัวออกมาจากหมู่ที่ 3 และบริเวณที่แยกตัวออกมาตั้งหมู่บ้านนั้นเคยมีป่าไม้ชุกชุม และมีต้นจีตุ่นเกิดขึ้นมากในบริเวณนี้ ชาวบ้านจึงตั้งชื่อว่า “บ้านบุจีตุ่น” โดยบ้านบุจีตุ่นก่อตั้งในปี พ.ศ. 2491 หรือ 54 ปีมาแล้ว

1.2.2 สภาพปัจจุบัน

1) ลักษณะประชากร

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรจำแนกตามลักษณะประชากร

ลักษณะของประชากร	จำนวน
1. เพศ	
- ชาย	240
- หญิง	272
รวม	512
2. อายุ	
1 วัน - 3 ปีเต็ม	22

3 ปี 1 วัน - 6 ปีเต็ม	20
6 ปี 1 วัน - 12 ปีเต็ม	59
12 ปี 1 วัน - 14 ปีเต็ม	9
15 ปี 1 วัน - 18 ปีเต็ม	27
18 ปี 1 วัน - 50 ปีเต็ม	271
50 ปี 1 วัน - 60 ปีเต็ม	43
60 ปี 1 วันขึ้นไป	61

(ข้อมูล พ.ศ. 2544 จาก กชช. 2ค.)

2) การประกอบอาชีพ

ตารางที่ 2 จำนวนครอบครัวที่ประกอบอาชีพต่างๆ

อาชีพ	จำนวน (ครอบครัว)
ทำนา	72
ทำสวน	15
รับจ้าง	69
รับราชการ	2
ค้าขาย	3
เลี้ยงสัตว์	17

(ข้อมูล พ.ศ. 2544 จาก กชช. 2ค.)

3) การศึกษา

ชาวบ้านหมู่ที่ 5 บ้านบุจีตุ่น จบการศึกษาระดับประถมศึกษา 6 คน ระดับมัธยมศึกษา 7 คน สูงกว่าระดับมัธยมศึกษา 3 คน และมีผู้ไม่รู้หนังสือจำนวน 308 คน โดยบ้านบุจีตุ่นไม่มีโรงเรียนตั้งอยู่ในหมู่บ้าน แต่มีโรงเรียนตั้งอยู่ในหมู่บ้านข้างเคียงคือ โรงเรียนบ้านพลกรัง ตั้งอยู่ที่บ้านพลกรัง หมู่ที่ 3

(ข้อมูล พ.ศ. 2544 จาก กชช. 2ค.)

4) ปัจจุบันในหมู่บ้าน / ชุมชน

4.1) มีร้านค้าขายของชำ 3 ร้าน

4.2) ปัจจุบันมีแหล่งน้ำ

- บ่อน้ำบาดาล 1 บ่อ ใช้ได้ตลอดทั้งปี
- สระน้ำ 1 สระ ใช้ได้ตลอดทั้งปี
- บึง 1 แห่ง ใช้ได้ตลอดทั้งปี

1.2.3 ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน / ชุมชน

บ้านบุจีตุ้นมีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด 2,430 ไร่ เป็นที่นา 750 ไร่ เป็นที่สวน 25 ไร่ และเป็นไร่มันสำปะหลัง 980 ไร่ มีผลผลิตด้านการทำนาทั้งหมู่บ้านปีละประมาณ 375 เกวียน และมีผลผลิตด้านอื่นๆ ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงผลผลิตทางการเกษตร

อาชีพ	จำนวน (ครอบครัว)	รายได้รวม (ต่อปี)
ทำสวนผัก	15	900,000
ทำไร่มันสำปะหลัง	55	3,062,500
เลี้ยงวัว	6	700,000
เลี้ยงหมู	3	45,000
เลี้ยงปลา	4	150,000

(ข้อมูล พ.ศ. 2544 จาก กชช. 2ค.)

นอกจากนี้ ยังมีราษฎรในหมู่บ้าน/ชุมชนออกไปขายแรงงานทำงานต่างถิ่นจำนวน 18 ครอบครัว มีจำนวน 31 คน ทุกคนที่ออกไปทำงานส่งเงินเข้าหมู่บ้านรวมทั้งหมดประมาณปีละ 450,000 บาท

1.2.4 ด้านวัฒนธรรม

- บ้านบุจีตุ้น มีวัด 1 แห่ง คือ วัดน้อยบุจีตุ้น (สำนักสงฆ์บ้านบุจีตุ้น) มีพระสงฆ์ 4 รูป
- ภาษาที่ชาวบ้านใช้ คือ ภาษาไทย

1.2.5 ข้อมูลด้านอื่นๆ

ตารางที่ 4 การรวมกลุ่มองค์กรต่างๆในหมู่บ้าน / ชุมชน

ชื่อกลุ่ม	ตั้งขึ้น (พ.ศ.)	จำนวนสมาชิก	เงินกลุ่ม
ออมทรัพย์	2540	213	519,000
ส่งเสริมอาชีพสตรีแม่บ้าน	2540	28	60,000
เลี้ยงสัตว์	2542	15	22,000

(ข้อมูล พ.ศ. 2544 จาก กชช. 2ค.)

2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองโดยภาพรวม มีดังนี้

2.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

2.1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

1) นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จากการสัมภาษณ์และจัดเวทีชาวบ้านในหมู่บ้านพบว่า ชาวบ้านส่วนใหญ่มีความเข้าใจว่ารัฐบาลจัดตั้งนโยบายโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองขึ้นเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้ชาวบ้านนำมาพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่าย ตลอดจนบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต

2) เงิน 1 ล้านบาท พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านบู้จู้ดุ่นได้ปล่อยเงินให้สมาชิกกู้ไปแล้วจำนวน 958,000 บาท รวมผู้กู้ทั้งหมดปัจจุบัน 44 ราย จากสมาชิกกองทุนฯ ทั้งหมด 49 ราย โดยทางคณะกรรมการกองทุนฯ ได้กำหนดให้สมาชิกผู้กู้ชำระเงินต้นเป็นรายปี และชำระดอกเบี้ยเป็นรายเดือน โดยคิดดอกเบี้ยร้อยละ 6 บาทต่อปี

3) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีการเรียกชาวบ้านประชุมกันทุกเดือนเพื่อจะได้มีการปรึกษาหารือกันถึงเรื่องต่างๆที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน รวมถึงเรื่องการค้าเงินกองทุนฯ ของชาวบ้านว่ามีปัญหาในการดำเนินการหรือไม่ หรือมีข้อเสนอแนะอะไรที่จะเสนอต่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เพื่อที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจะได้หาแนวทางแก้ไขปัญหาคือไปโดยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2544 มีคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับการคัดเลือกจำนวน 14 คน ซึ่งมาจากการคัดเลือกของชาวบ้านหมู่ที่ 5 บ้านบู้จู้ดุ่น โดยการจัดประชุมชาวบ้านทั้งหมู่บ้านเพื่อลงมติคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนฯ

4) ผู้สมัครขอู้ พบว่า จากสมาชิกกองทุนฯ ทั้งหมด 49 ราย มีผู้สมัครขอู้เงินจากกองทุนฯ ทั้งหมด 44 ราย ทางคณะกรรมการกองทุนฯ อนุมัติให้กู้ทั้งหมดทุกคน

2.1.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

1) กระบวนการการคัดเลือกผู้กู้ของกองทุนฯ พบว่า คณะกรรมการกองทุนฯ มีการคัดเลือกผู้กู้กองทุน โดยคณะกรรมการกองทุนฯจะประชุมกันเพื่อลงมติว่าใครควรจะได้รับเงินกู้เท่าไรและมีเหตุผลอะไรถึงได้อนุมัติเงินกู้ เพื่อชี้แจงแก่สมาชิก โดยยึดระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติเป็นหลัก

2) กระบวนการรับชำระหนี้ของกองทุนฯพบว่า ทางคณะกรรมการกองทุนฯ กำหนดให้สมาชิกชำระเงินต้นเป็นรายปี และชำระดอกเบี้ยเป็นรายเดือน โดยสมาชิกกองทุนฯได้ ชำระดอกเบี้ยครบทุกคน

3) กระบวนการทำบัญชีของกองทุนฯ พบว่า คณะกรรมการกองทุนฯได้ ปลดปล่อยเงินให้สมาชิก โดยให้สมาชิกส่งคืนดอกเบี้ยเป็นรายเดือน และส่งคืนเงินต้นเป็นรายปี ซึ่งยังไม่ครบกำหนดชำระเงินต้น ทางคณะกรรมการกองทุนฯจึงยังไม่จัดทำบัญชีในการส่งคืนเงินต้น แต่ได้ทำบัญชีการส่งคืนเงินดอกเบี้ยไว้

2.1.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1) ผลโดยตรง พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้านบู่จี้ดุ่นมีทั้งหมด 49 ราย มีสมาชิกผู้กู้เงินทั้งหมด 44 ราย ยอดเงินให้กู้รวม 958,000 บาท และเงินทุนสะสมจากสมาชิกปัจจุบันมี 28,145.98 บาท

2) ผลกระทบโดยตรง พบว่า ชาวบ้านสามารถนำเงินไปใช้ในการพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ให้กับครอบครัว

3) ผลกระทบโดยอ้อม พบว่า จากการที่สมาชิกผู้กู้เงินกองทุนฯ ได้กู้เงินกองทุนฯ ไปดำเนินการด้านต่างๆ ทำให้เกิดความเข้มแข็งขึ้นในชุมชน เพราะในชุมชนสามารถมีรายได้เพิ่มมากขึ้นจากการพัฒนาอาชีพ และยังเป็นการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจให้กับชุมชนในทางหนึ่งด้วย

2.2 ผลการประเมินหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย

2.2.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B พบว่า ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของผู้กู้นั้น ผู้กู้แต่ละรายมีประสิทธิภาพในการดำเนินการอยู่แล้วเพราะเป็นอาชีพที่ได้ทำกันมานานตั้งแต่รุ่นปู่ย่า ตายาย เช่น ทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น

2.2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า เงินที่ได้จากการกู้กองทุนฯ สมาชิกผู้กู้ได้นำเงินไปพัฒนาอาชีพ ดังนี้

- ปลูกพืช คือ ทำนา, ทำไร่, ทำสวน จำนวน 25 ราย รวมเงินกู้ 517,000 บาท
- เลี้ยงสัตว์ คือ วัว, หมู, สุนัขพันธุ์บางแก้ว จำนวน 11 ราย รวมเงินกู้

247,000 บาท

- เลี้ยงปลาน้ำจืด จำนวน 5 ราย รวมเงินกู้ 113,000 บาท
- ทอพรหมเช็ดเท้า จำนวน 2 ราย รวมเงินกู้ 48,000 บาท
- ค้าขายของชำ จำนวน 1 คน รวมเงินกู้ 33,000 บาท

2.2.3 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B พบว่า การทำกิจการอย่างถูกวิธีของผู้กู้แต่ละราย สมาชิกผู้กู้แต่ละรายมีการดำเนินกิจการอย่างดี และในภาคการเกษตร เช่น การทำสวนผักและการเลี้ยงวัวนมได้มีเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องลงพื้นที่มาให้คำปรึกษาและแนะนำเกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ

2.2.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B พบว่า

1) ผลโดยตรง พบว่า สมาชิกผู้กู้เงินกองทุนฯสามารถนำเงินกองทุนฯไปดำเนินการในการพัฒนาอาชีพ และยังสามารถช่วยเพิ่มรายได้มากขึ้นจากที่เคยได้รับทั้งส่วนที่เป็นเงินและส่วนที่เป็นผลผลิต

2) ผลกระทบโดยตรง พบว่า สมาชิกผู้กู้เงินกองทุนฯดำเนินการได้ทันทีที่ได้เงินกู้ และสามารถเพิ่มคุณภาพให้กับผลผลิตทำให้สร้างรายได้มากขึ้น อีกทั้งยังสามารถขยายกิจการเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวด้วย

3) ผลกระทบโดยอ้อม พบว่า สมาชิกผู้กู้เงินมีภาระที่ต้องดูแลรับผิดชอบมากขึ้นจากการที่นำเงินกู้ไปพัฒนาอาชีพหรือขยายกิจการ เพราะต้องดำเนินการให้ได้ผลดีกว่าเดิมเพื่อที่จะได้คุ้มค่างับเงินที่ได้ลงทุนไป

3. ผลการประมวณเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้

จากการประมวณเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้อาชีพต่างๆ สรุปได้ดังนี้

3.1 อาชีพเลี้ยงวัวนมป้อนจำหน่ายที่ตี ได้แก่ เงินทุนของเจ้าของกิจการ กระบวนการที่ดี ได้แก่ การทำกิจการถูกวิธี ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่ นำนมวัว

3.2 อาชีพทอพรหมเช็ดเท้าป้อนจำหน่ายที่ตี ได้แก่ กำลังทำงาน กระบวนการที่ดี ได้แก่ การหาตลาดที่ดี ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่ พรหมเช็ดเท้ารูปแบบต่างๆ

4. ผลอื่นๆที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

4.1 ผลที่เกิดจากสมาชิกในชุมชนมีอาชีพสามารถเลี้ยงตัวเองได้พบว่า หลังจากได้รับเงินกองทุนแล้ว ในชุมชนมีอาชีพสามารถเลี้ยงตนเองได้ทุกคนครบถ้วน

4.2 ผลที่เกิดจากชุมชนมีการรวมกลุ่มกันตั้งองค์กรพบว่า ในชุมชนมีการรวมกลุ่มกัน 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มส่งเสริมอาชีพสตรีแม่บ้านและกลุ่มเลี้ยงสัตว์

4.3 ผลที่เกิดจากชุมชนมีการรับฟังความเห็นของสมาชิกพบว่า ในชุมชนมีการปรับปรุงพัฒนาในเรื่องต่างๆที่มีปัญหา โดยการจัดประชุมสมาชิกในชุมชนเพื่อร่วมกันหาแนวทางแก้ไขอยู่อย่างต่อเนื่อง ทั้งในเรื่องของโครงการกองทุนหมู่บ้านและเรื่องต่างๆ ที่มีปัญหาในชุมชน

5. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

การบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
ทั้ง 3 ข้อ พบว่า

5.1 การศึกษากระบวนการดำเนินงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พบว่า กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นการส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดการระบบและการบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง และสามารถเสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

5.2 การศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาในการดำเนินการโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พบว่า กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีปัญหาในการดำเนินการ ทั้งในด้านการบริหารจัดการกองทุน การปล่อยเงินกู้ และทางคณะกรรมการกองทุนฯ ได้หาวิธีต่างๆ มาใช้ในการแก้ปัญหาโดยการประชุมคณะกรรมการกองทุนฯ และลงมติเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหา อีกทั้งยังได้รับคำแนะนำจากพัฒนากรผู้ประสานงานอีกด้วย

5.3 การเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่อไปในอนาคต พบว่า จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษากระบวนการการดำเนินงาน การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น มีปัญหาในการดำเนินการพอสมควร ผู้วิจัยจึงได้เสนอแนะแนวทางการพัฒนาโครงการเพื่อเป็นการลดปัญหาและเพื่อเป็นการพัฒนาโครงการให้เกิดประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต คือ

- 1) ควรมีเจ้าหน้าที่จากส่วนกลางมาดูแล ตรวจสอบการทำงานของคณะกรรมการกองทุนฯ อยู่เสมอ ว่าการทำงานของคณะกรรมการกองทุนฯ เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่
- 2) คณะกรรมการกองทุนฯ ควรมีความรู้ด้านการจัดทำบัญชี เพราะจะทำให้การจัดทำบัญชีเป็นระบบ สามารถตรวจสอบได้ง่าย

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการติดตามผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านนุจิคุ้ม หมู่ที่ 5 ตำบลพลกรัง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. เพื่อศึกษากระบวนการดำเนินงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาในการดำเนินการโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่อไปในอนาคต

2. วิธีดำเนินการ

1. ศึกษาเอกสารและหนังสือต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เช่น ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 , ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ฯลฯ
2. ศึกษากระบวนการดำเนินงาน และการจัดการบริหารกองทุนของกองทุนหมู่บ้านนุจิคุ้ม หมู่ที่ 5 ตำบลพลกรัง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
3. กำหนดเทคนิคการรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ การสังเกต การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม / แบบสำรวจ และการจัดเวทีประชาคมชาวบ้าน เป็นต้น
4. ค้นหาและรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ แยกแยะข้อมูล เพื่อที่จะนำข้อมูลที่ได้มาประเมินโครงการ
6. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล เรียบเรียงนำเสนอรายงานการประเมินโครงการในรูปแบบของสารนิพนธ์

3. ผลการดำเนินการ

1. ผลการประเมินหน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้

2. ผลการประเมินหน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย

4. อภิปรายผล

กองทุนหมู่บ้านนุ้จู้ด้นจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นกองทุนในการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ บรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน สำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน โดยให้บริการเงินกู้กับสมาชิกในราคาอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 6 บาทต่อปี และจากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษากระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านนุ้จู้ด้น ผู้วิจัยได้พบทั้งผลดีและผลเสียจากการจัดตั้งกองทุนฯ ดังนี้

ผลดี

- 1) กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชน
- 2) กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองช่วยให้คนในชุมชนมีการแลกเปลี่ยนความรู้ และรวมตัวกันเป็นกลุ่มในการประกอบอาชีพเพื่อลดปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการประกอบอาชีพ
- 3) กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองช่วยเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนในการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อเสริมสร้างศักยภาพและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชน

ผลเสีย

คนในชุมชนบางส่วนยังเป็นลูกหนี้ของธนาคารและนายทุน จึงมีการนำเงินที่กู้ได้จากกองทุนไปใช้หนี้ ทำให้สมาชิกผู้กู้เงินไม่สามารถดำรงทุนให้เติบโตได้ในระยะเวลานานขึ้น

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

- 1) ควรมีเจ้าหน้าที่จากส่วนกลางมาควบคุมดูแลการบริหารจัดการกองทุนให้เกิดความเป็นระบบ เนื่องจากคณะกรรมการกองทุนฯขาดความรู้ในการบริหารจัดการกองทุนอย่างถูกต้อง
- 2) ควรมีเจ้าหน้าที่มาอบรมให้ความรู้ในการจัดทำบัญชีอย่างต่อเนื่อง เพราะทางคณะกรรมการกองทุนฯไม่มีความรู้ในการจัดทำบัญชี
- 3) โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นโครงการที่ชาวบ้านให้ความสนใจอย่างมาก เพราะเป็นโครงการที่ชาวบ้านสามารถมีช่องทางในการจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์

ต่างๆที่ชาวบ้านผลิตได้ และผู้บริหารเองก็ให้ความสนใจหันมาบริโภคผลิตภัณฑ์จากโครงการนี้กันมาก ดังนั้นรัฐบาลจึงควรสนับสนุนโครงการนี้อย่างต่อเนื่อง

5.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการค้นคว้าวิจัยต่อไปหรือเพิ่มเติม

1) ระยะเวลาของโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีระยะเวลาสั้นเกินไป โดยมีระยะเวลาเพียงแค่ 10 เดือน ทำให้การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เพราะบางหมู่บ้านหรือบางชุมชนยังไม่มีมีการชำระเงินกู้คืน จึงน่าจะขยายเวลาดำเนินโครงการออกไประยะหนึ่งเพื่อให้ถึงกำหนดการชำระเงินกู้คืนของสมาชิกผู้กู้ แล้วจึงดำเนินการประเมินโครงการ

2) โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นโครงการที่ให้เงินกู้กับสมาชิกกองทุนในราคาถูกเบี้ยยี่ด่ำ แต่เนื่องจากกองทุนหมู่บ้านแต่ละกองทุนมีสมาชิกกองทุนจำนวนมาก ทำให้เงินกองทุนที่สมาชิกแต่ละคนกู้ได้มีจำนวนน้อยเกินไปต่อการพัฒนาอาชีพ เพราะทางคณะกรรมการกองทุนฯ ต้องเฉลี่ยเงินกู้ให้เท่าๆ กัน จึงทำให้เกิดการนำเงินกองทุนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ได้ ซึ่งควรได้รับการแก้ไขโดยเร่งด่วน

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักมาตรฐานการศึกษา. 2545. ชุดวิชาการจัดการธุรกิจชุมชน. ชุดการเรียนรู้ด้วยตัวเอง. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักมาตรฐานการศึกษา. 2545. ชุดวิชาการประเมินเพื่อการพัฒนา. ชุดการเรียนรู้ด้วยตัวเอง. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักมาตรฐานการศึกษา. 2545. ชุดวิชาการวิจัยชุมชน. ชุดการเรียนรู้ด้วยตัวเอง. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักมาตรฐานการศึกษา. 2545. ชุดวิชาสารนิพนธ์. ชุดการเรียนรู้ด้วยตัวเอง. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

<http://www.bot.or.th>

<http://www.childdept.com>

<http://www.geocities.com>

<http://www.kapook.com>

<http://www.moc.go.th>

<http://www.molsw.go.th>

<http://www.smethailand.com>

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี